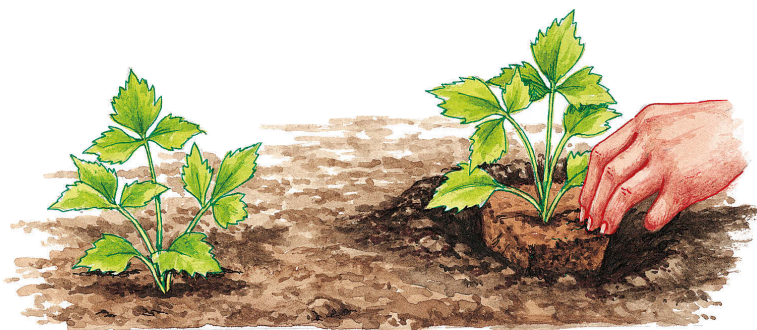

De complete
MOESTUIN
— van A tot Z —

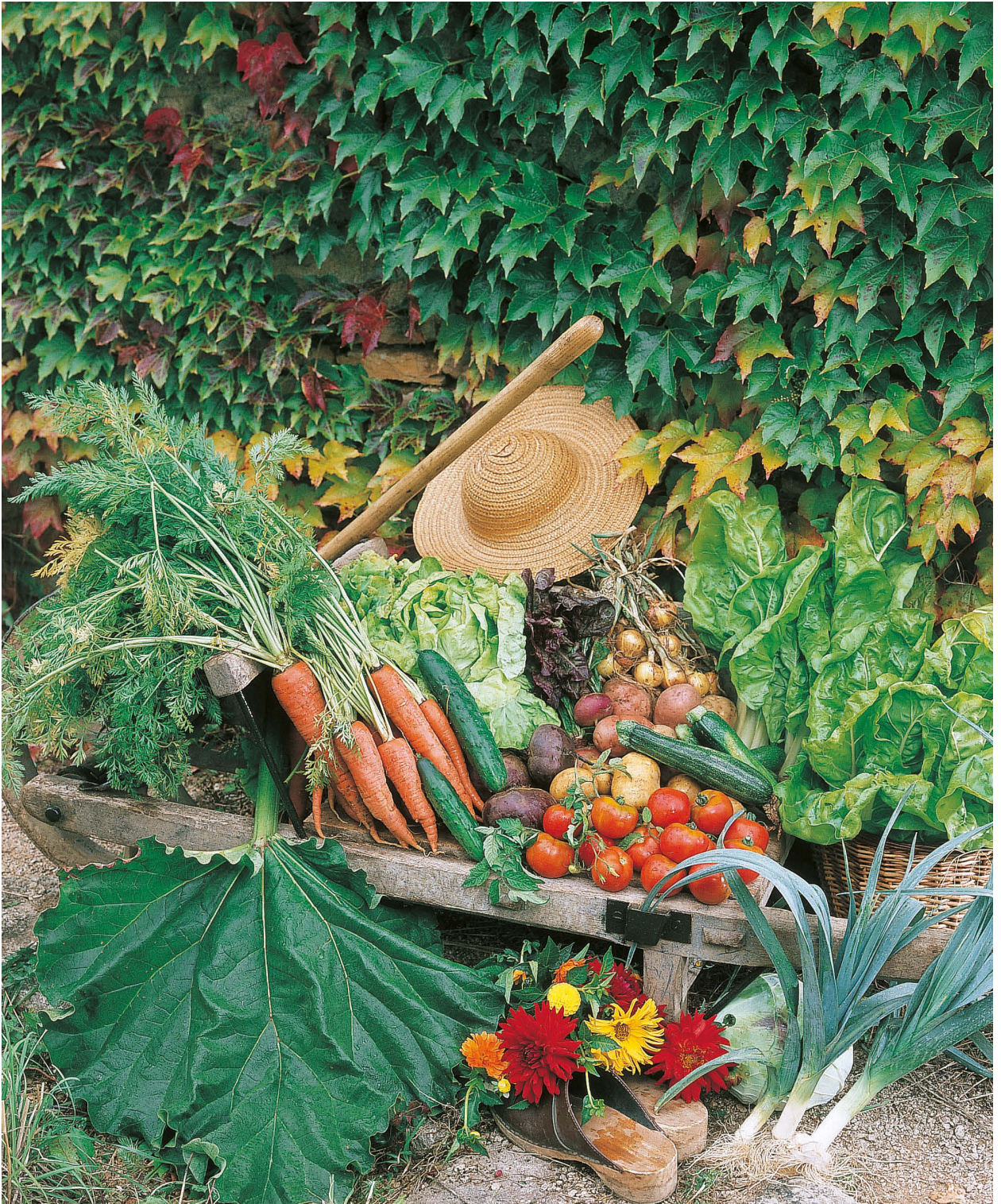

Rosenn Le Page | Gérard Meudec

DELTAS

Inhoud

VOORWOORD	7	Courgette	64	DE KRUIDEN EN SPECERIJEN	
INLEIDING	9	Doperwten	68	VAN A TOT Z	169
Waar komt de moestuin?	9	Knoflook	71	Basilicum	170
- De goede afmetingen, afhankelijk van uw eisen	9	Knolselderij	74	Bieslook	173
- Waar in de tuin komt de moestuin?	10	Knolvenkel	78	Bonenkruid	174
- Is uw grond geschikt voor groenten?	10	Komkommer	82	Chinees bieslook	176
Een moestuin aanleggen	11	Koolrabi	85	Citroenmelisse	177
- Paden: welk ontwerp kiest u? ..	12	Nieuw-Zeelandse spinazie	87	Dille	179
- De bedden voorbereiden	12	Pastinaak	88	Dragon	181
- De composthoop	13	Peper en paprika	90	Engelwortel	183
- Het kweekbed voor zaailingen	14	Pompoen	93	Hysop	185
De moestuin onderhouden	14	Postelein	97	Kervel	187
- De grond verrijken	14	Prei	98	Koriander	188
- De moestuin voorzien van planten	17	Raap	102	Laurier	190
LEGENDE	22	Rabarber	104	Lavas	192
DE GROENTEN VAN A TOT Z	23	Radijs	107	Munt	194
Aardappel	24	Raketsla	110	Oregano	196
Aardbei	28	Rode biet	111	Peterselie	198
Aardpeer (topinamboer)	32	Schorseneren	114	Rozemarijn	200
Artisjok	34	Sjalot	117	Salie	202
Asperge	38	Sla	120	Tijm	204
Aubergine	42	Sluitkool	124	GOEDE EN SLECHTE COMBINATIES	206
Augurk	46	Snijbiet	127	ZIEKTEN EN PLAGEN	208
Bleekselderij	49	Sperziebonen	130	WOORDENLIJST	210
Bloemkool	53	Spinazie	136	REGISTER	212
Boerenkool	57	Spruitjes	139		
Broccoli	60	Suikermaïs	142		
		Tomaat	145		
		Tuinbonen	151		
		Ui	153		
		Veldsla	157		
		Witlof	159		
		Wortel	162		
		Zuring	166		

Voorwoord

Steeds meer tuiniers ontdekken hoe geweldig het is om een tomaat rood te zien worden in de eigen tuin... Maar waar is de grootvader of vader, die ervaren tuinier, die vroeger zijn kennis aan nieuwe generaties doorgaf?

Dit boek heeft als doel u deze ervaring en tips te bieden en ervoor te zorgen dat het verbouwen van groenten makkelijk en binnen ieders handbereik is.

Omdat iedere groente bijzonder is, hebben wij aan elke groente een aparte bespreking gewijd met duidelijke illustraties en aanwijzingen: wanneer u moet zaaien, planten, in welk seizoen u moet oogsten, welke variëteiten u moet kiezen... Om te voorkomen dat u wordt overspoeld door vaktaal die voor beginners onbegrijpelijk is, worden technische termen, indien nodig, uitgelegd.

Omdat een moestuin meer is dan een paar rijen groenten, laten wij u zien hoe u een moestuin voorbereidt, onderhoudt en verzorgt en welke soorten u naast elkaar kunt zetten. Op die manier haalt u jaar in, jaar uit het meeste uit uw moestuin en bent u verzekerd van een smakelijke en rijkelijke oogst.

Ontdek en herontdek hoe leuk het is om mooie en lekkere groenten en kruiden te zien groeien en ze vervolgens vers geplukt te proeven of trots met uw omgeving te delen.

Inleiding

Waar komt de moestuin?

Het is niet noodzakelijk om meteen een speciaal plekje, een echte moestuin, te creëren voor de groenten. Oefen eerst eens wat met het verbouwen van een paar groenten tussen uw bloemperken. Behalve de kruiden die je tegenwoordig heel vaak tegenkomt in bloemperken, kunnen sommige decoratieve groenten ook heel goed tussen de bloemen worden gezet, zonder dat dat ontsierend is. Wat dacht u bijvoorbeeld van een paar snijbieten met gekleurd blad of stengels, of rode of goudkleurige tomaten tussen uw bloemen? Dat belet u natuurlijk niet om de bladeren en de vruchten te oogsten als het moment aangebroken is. De roze bloemen van aardbeienplanten fleuren de randen van uw bloemperken op. Een grote pompoen is decoratief naast asters en margrietten, aan het einde van de zomer. Let er wel op dat u de groenten binnen handbereik plaatst, anders verandert de oogst in een acrobatisch nummer!

Als u een grote productie wilt behalen, richt dan een speciale ruimte voor de groenten in. Om ervoor te zorgen dat het verbouwen van de groenten niet vervelend wordt en de productie niet uit de hand loopt, past u de afmetingen van de

moestuin aan aan uw behoeften en aan de tijd die u eraan kunt besteden.

Het werk en het onderhoud in uw moestuin kunnen verdeeld worden in twee belangrijke perioden:

- **het voorjaar** met de zaaitijd en de planttijd;

- **de herfst**, om de oogst te voltooiën en de grond te bewerken.

Het oogsten en het besproeien vinden hoofdzakelijk plaats in de **zomer**.

De goede afmetingen, afhankelijk van uw eisen

U kunt uw moestuin prima inrichten op een middelgrote oppervlakte van zo'n **80 tot 100 vierkante meter**. Het is lastig om een moestuin te onderhouden die groter is wanneer u niet regelmatig ter plaatse bent. Op deze oppervlakte, die ideaal is voor een moestuin bij een landhuis op het platteland, kunt u al een grote verscheidenheid aan soorten zaaien en de oogst over het hele jaar verdelen, zelfs in de winter. Het onderhoud ervan vereist nauwelijks een halve dag per week in het voorjaar, en een weekend in de herfst.

Hebt u meer tijd en droomt u ervan het hele seizoen verse groen-

U wilt gezond eten, uw eigen groenten kweken en uw kinderen laten zien hoe leuk het is zelf te oogsten...

Kortom, u wilt groenten verbouwen in uw eigen tuin: stroop uw mouwen op en begin eraan! Streef er niet naar om meteen alles zelf te kweken. Beleef vooral plezier aan uw moestuin: zaai, plant en kijk hoe de groenten opkomen, groeien en rijpen.

Wanneer de groenten helemaal rijp zijn, kunt u ze oogsten om er vervolgens vers geplukt van te genieten of ze met liefde te bereiden.

ten te kunnen eten? Dan hebt u 50 vierkante meter per persoon nodig. Dat betekent dus een moestuin van **200 vierkante meter** voor een gezin van vier personen. Reken op minstens een halve dag aan onderhoud per week, van maart tot juni, en iets meer dan een weekend in de herfst. Wanneer u het hele gezin een groot gedeelte van het jaar van verse groenten wilt voorzien en zelf conserveren en jam wilt maken, rekent u dan op ongeveer 80 vierkante meter per persoon inclusief kinderen, dus ongeveer **350 vierkante meter** voor een gezin van vier personen. Bedenk wel dat dit tijd en moed kost! Tussen maart en juni moet u namelijk een dag per week aan uw moestuin besteden en in de herfst twee of drie weekends.

Waar in de tuin komt de moestuin?

Groenten groeien het beste op een eigen, zeer zonnige plek. Het terrein moet zo vlak mogelijk zijn zodat het regenwater of het sproeiwater ter plaatste, vlak bij de groenten, wordt vastgehouden.

En de vervuiling?

Dit is een onderwerp waar u niet omheen kunt wanneer uw tuin zich in de stad bevindt. Plaats indien mogelijk de moestuin achter uw huis (dat wil zeggen niet aan de straatkant) om de groenten te beschermen tegen verontreinigend stof. Plant, wanneer dat niet mogelijk is, een dichtbegroeide haag tussen de verkeersweg en uw moestuin, die aan de onderkant zeer dicht is en die vrij hoog is (ongeveer 2 meter). Denk niet dat een moestuin op het platteland tegen iedere verontreiniging beschermd is. Als het veld in de omgeving bebouwd is, moet u zich realiseren dat agrarische bewerkingsproducten vaak de grenzen van het stuk grond overschrijden, vanwege de wind. Om u tegen deze vervuiling te beschermen, kunt u een dichtbegroeide haag om uw tuin zetten aan de kant waar de wind meestal vandaan komt.

Kies geen plek uit waar bomen staan, behalve eromheen, en al helemaal geen bomen die aan de zuidkant staan, aangezien de schaduw van deze bomen nadelig is voor de groei van de groenten.

Groenten hebben over het algemeen zeer veel **water** nodig. Plaats de moestuin in de buurt van een aftappunt (watertoevoer in geval van een geïntegreerd sproeisysteem of tonnen om het regenwater op te vangen). Dat vergemakkelijkt het sproeien, dat in de lente en de zomer onontbeerlijk is. Wanneer dat niet mogelijk is, hebt u een tuinslang nodig die zo lang is dat u het verste uiteinde van de moestuin ermee kunt bereiken.

Is uw grond geschikt voor groenten?

U kunt uw grond natuurlijk niet veranderen, maar wanneer u weet wat voor soort grond u hebt, kunt u soorten groenten kiezen die geschikt zijn voor dit type grond. Bekijk de aarde om te bepalen of uw grond zwaar of licht is.

Als de aarde aan het gereedschap blijft plakken en als de tuin verandert in een modderpoel zodra het regent, is uw grond **zwaar**. Zulke grond warmt in het voorjaar langzaam op en wordt in de zomer als het droog is zeer hard. Deze grond is **vruchtbaar**, aangezien er veel water en voedingsstoffen worden vastgehouden. U kunt deze grond verbeteren en verlichten door compost, verteerde mest of turf toe te voegen.

Als uw grond daarentegen **licht** is, kunt u de grond in ieder jaargetij-

de prima bewerken: de schop glijdt er moeiteloos in en de grond is gemakkelijk op te tillen. Het sproeiwater of het regenwater wordt snel geabsorbeerd en het grondoppervlak droogt snel en wordt 's zomers stoffig. Deze grond wordt in het voorjaar snel warm, waardoor

planten 's zomers van de hitte te lijden hebben.

Test ook de **zuurgraad** van uw grond met behulp van de speciale testsets die verkrijgbaar zijn in tuincentra. Sommige soorten groenten groeien namelijk slecht in zure grond.

Een moestuin aanleggen

Een moestuin moet functioneel zijn, aangezien u er vaak het hele seizoen in vertoeft om te zaaien, te planten, te onderhouden en te oogsten. De moestuin moet dus gemakkelijk en bereikbaar zijn.

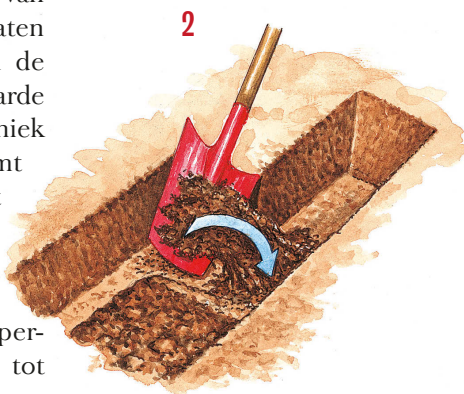
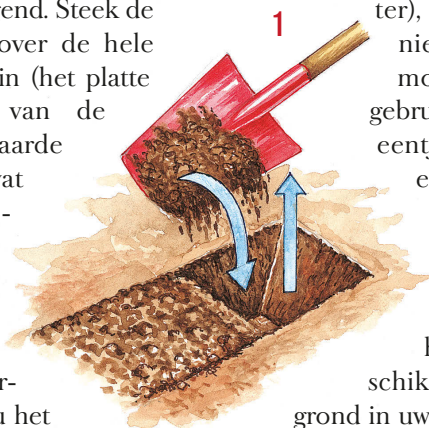
Wanneer de omtrek en de afmetingen bepaald zijn, **bereidt u de grond** van uw moestuin voor. Doe dat in geval van zware en compacte grond bij **voorkeur in de herfst** of in geval van lichte grond aan het begin van het voorjaar.

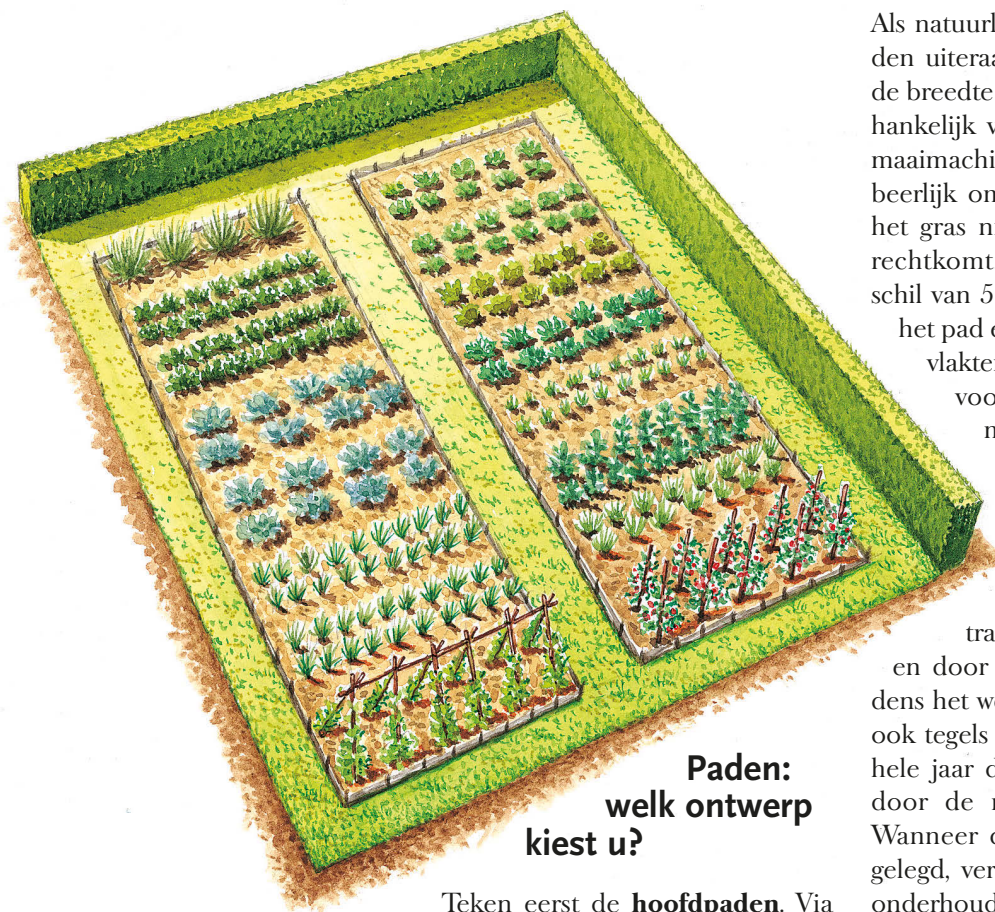
Spit allereerst de oppervlakte die bestemd is voor de groenten goed om. Verwijder steentjes, onkruid en eventuele stronken. Ga te werk volgens parallelle lijnen, in de richting van de breedte: u bent dan eerder aan het einde van een lijn, en dat is minder ontmoedigend. Steek de schop er verticaal over de hele lengte van het ijzer in (het platte metalen gedeelte van de schop), til de kluit aarde op door het handvat als hefboom te gebruiken en keer de kluit om door de schop ter plaatse om zijn as te laten draaien. Ga achterwaarts verder zodat u het

gedeelte dat u zojuist hebt bewerkt niet vertrapt (**tekening 1**).

U kunt de aarde van de eerste rij ook in de kruiwagen scheppen, om een greppel te maken. Schep de aardkluiten van de tweede rij dan zonder ze op te tillen door het ijzer van de schop in de richting van de greppel om zijn as te laten draaien. Herhaal dit tot aan de laatste rij, die u vult met de aarde uit de kruiwagen. Deze techniek (**tekening 2**), die voorkomt dat u de aardkluiten hoeft op te tillen (behalve voor de eerste rij), is te verkiezen in geval van zware grond.

Als het te bewerken oppervlak groot is (meer dan 250 tot 300 vierkante meter), aarzel dan niet om een motorploeg te gebruiken. Huur er eentje voordat u er een koopt, zodat u weet welk apparaat het meest geschikt is voor de grond in uw tuin.

Paden: welk ontwerp kiest u?

Teken eerst de **hoofdpaden**. Via de hoofdpaden moet u zich zonder problemen met al het gereedschap dat u nodig hebt voor het onderhoud (kruiwagen en eventueel een motorploeg) door uw moestuin kunnen verplaatsen. Teken de paden zo rechtlijnig mogelijk en ga ervan uit dat ze minstens 80 centimeter breed moeten zijn om u gemakkelijk te verplaatsen. Wanneer u een motorploeg gebruikt, is een breedte van 1 meter comfortabeler. Het is ideaal om een **middenpad** en een **randpad** te hebben, zodat het hele stuk grond binnen het bereik van het gereedschap is (om te wieden, harken en onkruid te verwijderen).

Als natuurliefhebber wilt u de paden uiteraard met **gras inzaaien**: de breedte van de paden is dan afhankelijk van de breedte van uw maaimachine. **Randen** zijn onontbeerlijk om ervoor te zorgen dat het gras niet tussen uw kool terecht komt. Ook een hoogteverschil van 5 of 6 centimeter tussen het pad en de bebouwde oppervlakten, is nuttig. Reken, zoals voor het gazon, op één maaibeurt per week tussen mei en september. Als het 's winters veel regent, kunnen de graspaden te lijden hebben van het plattrappen wanneer ze door

en door nat worden, vooral tijdens het werk in de herfst. U kunt ook tegels leggen, waardoor u het hele jaar door met droge voeten door de moestuin kunt lopen. Wanneer de tegels eenmaal zijn gelegd, vereisen ze geen speciaal onderhoud meer.

Zorg om de twee rijen voor een ruimte van 30 centimeter breed, om het lopen tussen de groenten tijdens de oogst te vergemakkelijken. De plaats van deze **paden** wisselt per jaar, afhankelijk van de indeling van de planten in de moestuin. Om te voorkomen dat de paden worden overwoekerd door onkruid, kunt u ze bedekken met stro, vlasafval of houtverhaksel dat u in de grond werkt tijdens de werkzaamheden in de herfst.

De 'bedden' voorbereiden

In tuindersjargon zijn de 'bedden' van een moestuin de plaatsen waar